

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Poročilo pripravljalnega odbora o I. slovenskem katoliškem shodu, kateri se je vršil 1892. leta v Ljubljani. Sestavljen tajnik pripravljalnega odbora. V Ljubljani 1893. Založil pripravljalni odbor. Tiskala Katol. Tiskarna. 8°. Str. 291. Poročilo, ki je ne majhna knjižica, posvečeno je zaščitniku I. katol. shoda, knezoškofu ljubljanskemu. — Prihodni zgodovinar slovenskega naroda bode rabil to poročilo kot dober vir novejši naši zgodovini. Nam pa ni treba pisati ocene o knjigi, katero nam podaja pregled vsega, kar se je godilo za katoliški shod, med shodom in po shodu. Ni bilo majhno delo, katero je vrlo dovršil gospod tajnik pripravljalnega odbora, gosp. dr. Ivan Janežič. Zato mu častitamo i na slovstvenem polju zaradi lepega uspeha.

Dr. Fr. L.

Slovenska stenografija po sestavi Frančiška Ks. Gabelsbergerja, privedil prof. Anton Bezenšek, officier d'académie itd. itd. Drugi popravljeni natis. Ljubljana. Izdala „Matica Slovenska.“ 1893. — Mnogokrat se je že izrekla med nami iskrena želja, da bi se uredil slovenski tesnopis. Potreba se je kazala zlasti v našem deželnem zboru in v šoli, a tudi pri zasebnikih. Knjiga, katere drugi natisek je izšel letos, podala nam je pregleden sestav korespondenčnega pisma. Poskušalo se je med nami, zlasti pa med brati Hrvati v tej stroki že marsikaj premeniti, oziraje se na glasovne skupine, ki so v slovanskih jezikih čisto drugačne, kakor v germanskih. Glavne izpremembe so v črkah *t, g, j, p, f, ž* in njih zloženkah. Velika težava je bila v razliki nemške in slovenske sklanje, zato je ta del razložen prav obširno in natančno. Za sklanjo je spregatev glagola, zlasti samoznakov *biti, moči, morati, hoteti* in posamezne vrste besed, priponk in končnic z vajami in vzgledi. Knjiga se končuje s «Čitanko», ki obsega več sestavkov in pesmij, tiskanih v latinici in v korespondenčni pisavi.

Toplo treba to knjigo priporočati vsakomu, komur je do tega, da čim najhitreje zapiše govorjeno besedo, ali sploh za svoje beležke porabi malo časa in prostora. S korespondenčnim pismom je moči v minuti napisati 80 besedij. Zlasti pa naj delajo naši šolski veljaki, da se ta knjiga, ki je v prvi vrsti sestavljena za šolsko rabo, uvede kot učna knjiga v šolo. Slovenski tesnopis se je poleg nemškega doslej preziral v šolah popolnoma, ako ni kak požrtvovalen profesor v prostih urah seznanil svoje učence z njim. Predavati pa je moral tvarino brez učnih pripomočkov, ker niso imeli učenci primerne knjige.

Upamo, da bo ta knjiga vzbudila večje zanimanje za slovenski tesnopis; v vsakdanji rabi izpopolnil pa se bo še v mnogem oziru. Hvaležni smo gospodu profesorju, najodličnejšemu jugoslovanskemu stenografu, rojaku našemu, za to temeljito knjigo ter si želimo le, da nam podá v debatni pisavi popolno slovensko stenografijo. Torej slava in hvala gospodu pisatelju in Matici Slovenski!

E. L.

Postojna, sloveča postojnska jama in njena okolica. Pomnožena izdaja s črtežem in dvaindvajsetimi podobami jame, Postojne in njene okolice. Po raznih virih spisal J. B. Postojna. Tiskal in založil R. Šeber. 1893. 8°. Str. 62. Cena 25 kr. — Ne vem, komu bi priznal več hvale za to delce: ali pisatelju, ali založniku. Jako me mika, da bi najprej pohvalil založnika zaradi dobrega namena, poguma in rodoljublja, s katerim je izdal to delce, zlasti pa zaradi dokaj lepih podob, s katerimi je okrasil in pojasnil tiskano besedo. Pisateljevo opisovanje mika in vnema čitatelja za lepo notranjsko in posebej postojnsko stran; zdi se mi po tvarini popolno in po sestavi prav umno; le z obliko jezikovno nisem prav zadovoljen. Tu bi bilo treba več pile in več skrbnosti. Trdi stavki, nepriemerna rékla (n. pr. vtis vzeti s seboj), manj opravičene besede (ob levem obalu; kmetič orje jezerske obali in dr.) motijo nekoliko zadovoljnost in veselje čitateljevo, dasi tudi ta stran ni brez vrlin. V obče se vidi iz te knjige, da vendar-le storimo kaj, ako hočemo. Zato veselo pozdravljamo to slovstveno detece notranjsko.

Dr. Fr. L.

Izvestja naših slovensko-nemških srednjih šol za leto 1892/93. so nas v obče prav zadovoljila. Deloma se odlikujejo po znanstveni vrednosti, kakor prof. M. Voduška spis v poročilu ljubljanske višje gimnazije: **Die geodätische Linie**, deloma pa so njih slovenski spisi znameniti za naše slovstvo in šolstvo. Danes omenjamo šolska poročila treh kranjskih gimnazij.

a) V letnem poročilu (nemškem) ljubljanske višje gimnazije nahajamo slovenski spis: **Profesor Josip Marn.** (Životopisna črtica.) Spisal dr. And. Karlin. Prav je, da ima zaslužni učitelj gimnazijski in odlični slovenski pisatelj dostojen spomenik v onem glasilu, v katerem je on prvi pisal slovenski. Kratki življenjepis je pisan z ljubeznijo do pokojnika, z vneto za njegov duhovski in učiteljski stan.

b) **Izvestje c. kr. državne nižje gimnazije v Ljubljani v šolskem letu 1892/93. Na svetlo dal c. kr. ravnatelj Fran Wiesthaler.** Vsebinska. 1. O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiških gimnazij (II. del). Spisal Ant. Stritof. 2. Šolska poročila. Sestavljen ravnatelj. V Ljubljani 1893. Zal. c. kr. državna nižja gimnazija. Natisnil Kleinmayr & Bamberg. Vel. 8°. Str. 59. — Tega izvestja se je lahko zveselila slovenska duša. Zopet jedna pravica priznana naši materinščini! O pisu ne govorimo posebej, ker je čisto strokovnjaški: mislimo, da ugaja vsem zanimajočim se šolnikom. «Šolska